1. Sanguszki i Czernockiego Informacya z odpowiedzią przeciwko mniemanemu Miastu Czerkassy, oraz Osadom Lomorato i Białozor. – str. 38.

2. Konwent Jasnej Góry Częstochowskiej Zakonu S. Pawła contra Antoni Wybranowski, prob. i przeor i cały Konwent Kanoników Regul. Lateraneńskich z Klobucka. – (jako dublet ad 15036 III 5: II 14 ab. usunięto) Romanow str. 73

3. Zwinogrodzkiej starostwa Sołtykowy. Replika na odpowiedź Branickiego w sprawie Klucza Olchowieckiego uczyniona. – str. 20. K. alb. 6.

4. Wencesława Karer i Michała Szperle etc. Wyłuszczenie sprawy przeciwko Janowi Pütz, kapitanowi i Franciszce z Braunerów tudzież Janowi Gantzowi i Janowi Janaszowi, jubilerowi. – K. alb. 12.

5. Ze strony Jana barona De Brea: Wykład sprawy – przeciwko Feliksowi br. De Wulfius (względem zapłat trzeciej od komornego nie zapłaconego na terminach). – str. 18.

6. Memoire Dans l'affaire du baron De Brea avec le Baron De Wulfius. (po polsku i franc.) str. 13.

7. Stroński Andrzej. Najjaśniejsza Delegacya! (= prośba o Dekret Executionis na generale Soldenhoffie) K. alb. 3.

8. Julianny z Ropp. Status causae contra Joannem Henricum Fridericum a Brüggen (sprawa spadkowa) K. alb. 13.

9. Z strony Józefa Jerowskiego: Odpowiedź przeciwko Piotrowi Blankowi w sprawie o uznanie Blanka wspólnikiem Büdmera do zaliczonej od Jer. pracy str. 65 + Summaryusz manifestów i pozwów w tej sprawie poczynionych. – str. 3.

10. Fromholda Reinh. z Foelkensahm, majora Przełożenie sprawy przeciwko Maur. Jeremu Adamowi z Foelkensahm. – K. alb. 3.

11. Róży z Platerów Strutyńskiej, wdowy i innych Strutyńskiego sukcessorów Replika przeciwko Piechowskiemu, Podkom. i Joannie z Korwskich matki. – str. XV.

12. (w tejże sprawie) Status causae. – alb. K. 6

13. Konstanty, Wencesław i Stefan Jałowieccy. Status causae. Pozwany Franciszek Michalski. Sprawa względem natury Dóbr Lebutynice. – K. alb. 4.

14. w tejże sprawie: Summarium Documentorum (po łacinie) – K. alb. 2.

15. Franc. Gedeona De Witten, brata jego Jana i siostry Elżbiety De Koskül Stan sprawy przeciwko Piotrowi Xiążęciu Kurlandzkiemu. – str. 14.

16 1/2 ~~Proces Wał. Scarsatowskiego prawie Wsi~~ ~~głowi (litograf)~~

16. Jana Henryka Dyd. de Brücken, ~~...~~ Przedłożenie sprawy przeciwko Julianny z Koppów Brüncken. (patrz 8.) - K. alb. [illegible]

17. Z strony Todków starozakonnych Prozba do General. Konfederacyi z tłumaczeniem interesu. (o uczynienie Exekucyi.) - str. 18.

18. Salomei z Brzozowskich Sołtykowej Stan sprawy przeciwko Fr. Xaw. Branickiemu, Franc. Wikt. z Worsnickich Jabłonowskiej i sukcessorom Jabłonowskiego. - K. alb.

19. Kazim. Młodeckiego: Stan sprawy kryminalnej - K. alb. 2.

20. Thelesphorus Billewicz (uti Advocatus). Inclytum C. R. Judicium. (W sprawie Cecylii z Watkanowskich i Filipa Lichockich.) - K. alb. 6.

21. Blank contra Józef Jerowski (patrz 9.). Zwrod sprawy. - K. alb. 1

22. Joanny z Kierowskich Piechowskiej i małż. Status causae contra Rosam de Plater Strutyńska (~~...~~ patrz 11.) - K. alb. 6.

23. Nestora Kaz. Sapiehy Remanifest na zaskarżenia Józefy z hrabiów Cetner Sapieżyny żony swej. 1785. - K. alb. 4.

24. Franc. Xaw. Branickiego Odpowiedź na Stan sprawy Salomei z Brzoz. Sołtykowej (patrz: 18.) - str. 40

25. Replika z strony sukcessorów Jaroszewickich przeciw Franciszkowi Michalskiemu. (patrz

26. Rachunek do procesu 4.) - K. 2

Brauner

STAN SPRAWY

Z Strony Urodzoney Salomei z Brzozowſkich, niegdy Urodzonego Felixa Sołtyka Staroſty Zwinogrodzkiego rozwiedzioney Zony, Staroſtwa Zwinogrodzkiego Poſſeſſorki Powodowey;

PRZECIWKO

Wielmożnym Franciſzkowi Xaweremu Branickiemu Hetmanowi Wielkiemu Koronnemu, Franciſzce Wiktoryi z Xiążąt Woronieckich Jabłonowſkiey pozoſtałey Wdowie, y Sukceſſorom niegdy Wielmożnego Xiążęcia Jabłonowſkiego Woiewody Nowogrodzkiego pozoſtałym, w przyzwoitey aſſyſtencyi Pozwanym.

Sprawa o Dobra Olchowiec z przyległościami, nie pochodzi z wątpliwości Prawa, bo to ieſt bardzo iaſne, ale raczey z chęci dziedziczenia ich, iako obſzerney maiętności.

Kweſtya w tey Sprawie z zaboru pomienionych Dobr uroſzczona, albo Dobra Olchowiec z Przyległościami ſą natury Ziemſkiey, y należnością do Lisianki Dobr dziedzicznych? czyli też natury Krolewſkiey, oraz częścią Staroſtwa Zwinogrodzkiego.

Tę mniemaną wątpliwość załatwią nayprzod iedne Dokumenta dowodzące, iż Olchowiec będąc częścią ciała Staroſtwa Zwinogrodzkiego, zawſze był nierozdzielnie z nim poſiadany, inne zaś y to obiaśnią, że Olchowiec wraz z Zwinogrodką będąc zawſze oſobnego od Liſianki Prawa, ani przed odmianą natury Dobr Liſianki na Ziemſkość, ani w czaſie iey odmiany, ani po zaſzłey odmianie, nigdy nie był należnością do Liſianki, dopiero go w wieku teraźnieyſzym raz gwałt, a drugiraz zdarzenie z Liſianką połączyło.

Dobra Olchowiec w obrębie Staroſtwa Zwinogrodzkiego zaſiedlone, w początkach ſwoiey oſady, były ze Staroſtem Korſuńſkim w iednych ręku Daniłowiczow, poźniey za Dekretami w imieniu Staroſtwa Zwinogrodzkiego odłączone, przeſzły oſobnem Prawem

w Dom Kazanowſkich, potym Denhoffow, daley Wilczkowſkiego, Sobieſkiego, y innych. Zaś Dobra dziś Ziemſkie Liſianka, a przed Rokiem 1600. Uroczyſko Krolewſkie, były rownie przez Staroſtow Korſuńſkich poſiadane, ale za oddzielnym Przywileiem, potym doſtały ſię za oſobnym Prawem w Poſseſyą Oſtrorogow, poźniey Kalinowſkich, ale nigdy z Olchowcem.

Naſtępny dopiero czas Roku 1659. przeiſtoczył naturę tych Dobr; Dzierżawa Liſianka nadana zoſtała Prawem dziedzicznym Wychowſkiemu przez Stany Rzeczypoſpolitey, iak natenczas znaydowała ſię, wſzelako nie z Olchowcem, bo to Dobro iak dawniey, tak y natenczas z Zwinogrodką razem było w ręku Denhoffow.

Z nadania tego Prawa, wſzedł zaraz Roku 1661. w Poſseſyą Liſianki Wychowſki, w Intromiſsyi umieścił wſzyſtkie Dobra do Liſianki należne, wſzakże o Olchowcu, lub iego Attynencyach żadney nie uczynił wzmianki, bo te w tym prawie czaſie z Staroſtwem Zwinogrodzkim od Denhoffow przeſzły do Wilczkowſkiego, a poźniey innych Poſseſsorow.

Naſtępne rewolucye Kraiu, a ſzczegulniey na Ukrainie przyniosły nierząd, y zoſtawiły Dobra bez Poſseſsorow y Dziedzicow; z tey okoliczności umiał zyſkiwać Urodzony Jabłonowſki, iako Staroſta Korſuńſki, bo bezwzględny na powyżſze Prawa, wyniosł Przywileie reincorporationis, ieden na Dobra Zwinogrodkę, a drugi na Liſiankę iako Krolewſkie, y one poſiadł.

Sukceſsorowie Wychowſcy, wkrotce rozpoczęli przeciwko Urodzonemu Jabłonowſkiemu Staroście Korſuńſkiemu, o wygnanie ſiebie z Liſianki, Proceſs, ale natenczas Prawo mocy uſtępować muſiało.

Przecież w lat kilka ieden z Sukceſsorow zyſkał Dekret reinductionis do Liſianki, wwiązany na powrot w Poſseſyą tych Dobr, y znowu też Dobra we dwa lata Roku 1720. Urodzonemu Alexandrowi Jabłonowſkiemu Prawem dziedzicznym z wyſzczegulnieniem wſzyſtkich przyległości, bez wzmianki iednak o Olchowcu, y iego Attynencyach, odprzedał.

Zaſkarżyli zaraz pokilkokrotnie tę przedaż inni Konſukceſsorowie Wychowſkiego, z wyſzczegulnieniem wſzyſtkich przyległości do Liſianki należących, przecież nie zaięli Olchowca, ani iego Attynencyi.

Urodzony zaś Jabłonowſki w tytule powyżſzych Praw, poſiadał oboie te Dobra, razem ze Staroſtwem Korſuńſkim, z ktorych poźniey iedne, iako Krolewſkie za Przywileiem, inne zaś, iako dziedziczne, przez Sukceſsyą rowno poſiadł Wielmożny Xiąże Jozef Alexander Jabłonowſki Staroſta Buſki, potym Woiewoda Nowogrodzki.

Od tego, za zezwoleniem Krolewſkim, Staroſtwo Zwinogrodzkie wraz z Olchowcem, y przyległościami iego przez kupno doſtały ſię Urodzonemu Sołtykowi, ktory z Prawa tego wziąwſzy do Staroſtwa, a razem y Olchowca Intromiſsyą, Poſseſsyą tych Dobr ſpokoynie wyſiedział.

Przeſzło w puł Roku Xiąże Jabłonowſki pomieniony Olchowiec za należący do Liſianki Dobr ſwoich dziedzicznych mieniąc, wypędził z Poſseſsyi Urodzonego Sołtyka. Zaczęła ſię o to Sprawa, zaſzedł Proceſs reindukcyą nakazuiący, lecz ten dla zapiſanego w Roku 1760. przez Strony Kompromiſsu, nie wziął ſwoiego ſkutku.

Po

Po bezskutecznym z przyczyny Xiążęcia Jabłonowskiego Kompromissie, y zawartey na nowo z przytłumiem natury Dobr Olchoca Komplanacyi, gdy nad opis tey, lubo bezprawney, tym bezprawnieysze zaczęto zyskiwać Dzieła; Urodzony Sołtyk zaskarżywszy takowe bezprawia, wrocił się do rozpoczętego Processu, w ciągu ktorego Wielmożny Branicki Hetman Wielki Koronny lubo nabył Dobr Lisianki z wyszczegulnieniem wszystkich należności, bez Olchowca, wszelako postarał się wziąść do niego, lubo nie realną, przynaymniey iednak Jurydyczną Intromissyą, co zaraz Urodzony Sołtyk zaskarżył, a pilnuiąc rospoczętego Processu, zyskał Process reinductionis, wwiązany został na powrot do Olchowca, y posiadał go do śmierci.

Pozostała Wdowa na mocy Przywileiu Juris Communicativi zabrawszy się do Possessyi Starostwa, chciała oraz obiąć y Olchowiec, lecz znalazłszy oppozycyą, pozwała Wielmożnego Branickiego, y Xiężną Jabłonowską o oddanie tey Maiętności, iako według Prawa sobie należącey, do Assessoryi Koronney, gdzie lubo Wielmożny Hetman Wielki Koronny niechcąc się sądzić w tym Sądzie, stawał cum exceptione Fori, Sąd iednak J. K. Mci zapatrzywszy się, że Sprawa zaczęta o Dobra Natury Krolewskiey, ktorey kwestyi inny Sąd poznawać nie może, maiąc oraz sobie dowiedziono, że Olchowiec, iako Dobra Krolewskie był posiadany, y że w nadaniu Wychowskiemu Lisianki, nieznaydował się, ani tenże Wychowski brał do niego Intromissyą, uznał Sąd swoy za przyzwoity, a w dalszym sprawy postępowaniu, nakazana Kommunikacya Dokumentow, ktora następnie przez Dekreta tegoż Sądu za dopełnioną przez obydwie Strony uznana.

W tym przeto Stopniu przychodzi Sprawa po ostateczną Rezolucyą w kwestyi wyżey opisaney, w ktorey załatwieniu, nayprzod położone będą Dokumenta, w dowodzie, iż Olchowiec będąc częścią ciała Starostwa Zwinogrodzkiego, zawsze był nierozdzielnie z nim posiadany.

Starostwo teraz Zwinogrodzkie będąc około Roku 1600. Uroczyskiem tylko, było posiadane, lubo mniey prawnie przez Starostow Korsuńskich.

W czasie tym był Possessorem Starostwa Korsuńskiego Jan Daniłowicz, ktoremu przed kilku ieszcze laty, ale iuż iako Staroście Korsuńskiemu, to iest Roku

1595. dnia 18. Listopada w Krakowie Zygmunt III: Uroczysko puste Lisiankę Prawem dożywotnim Urodzonemu Janowi Daniłowiczowi Staroście Korsuńskiemu nadaie. _ _ _ _ # 1mo

Posiadał to Starostwo Daniłowicz y następnie, bowiem Roku

1616. Lustracya Starostwa Korsuńskiego z Steblowem, Czyhrynem, y innemi zastała w Possessyi tegoż Daniłowicza Woiewodę na ten czas Ruskiego. _ _ _ _ # 2do

Wprawdzie Lustracya ta nie wzmiankuie o Zwinogrodzce, ani Lisiance, iakoby w tym Starostwie znayduiących się, przyczyna; iż Zwinogrodka y Lisianka, były Uroczyska puste, ktore na ten czas żadnego ieszcze nie przynosiły użytku, dla tego onych Lustratorowie, iako ani Prowentu dla Starosty, ani Kwarty dla Skarbu nieprzynoszących nie opisali. Ze iednak in corpore Starostwa Korsuńskiego zostawały, następne dowodzą Dokumenta.

Dwie Propozycye

Ze Olchowiec iest attinens do Zwinogrod
ze Olchowiec nie należy do Lisianki

1622. Lustracya Starostwa Białocerkiewskiego, przy ktorey Mieszczanie Białocerkiewscy na Wielmożnego Daniłowicza iako Starostę Korsuńskiego o odjęcie Gruntow ich własnych, mianowicie Uroczyszcz, Lisianki, na ktorey Starosta ludzi nowo-przychodzących osadza, y Olchowca, na ktorym Budę postawić kazał, uskarżali się. — — — A 3º

Tu się dopiero okazuie, iż Uroczyska Lisianka, y drugie Olchowiec, były in corpore Starostwa Korsuńskiego.

Ze zaś Mieszczanie Białocerkiewscy żadnego do Uroczyska Zwinogrodzkiego, iak do Olchowca, lub Lisianki nie czynili wdzierania się, przyczyną tego dawnieysza Osada Zwinogrodki, y dalsza od Białocerkwi, w ktorey Granicach, lubo y Olchowiec zostaie, lecz przez rozciągłość Uroczyska Zwinogrodzkiego, a szczupłą osiadłość Mieszkańcow, Pograniczni do Olchowca, iako sobie przyległego wdzierać się zaczęli.

1. 1628. dnia 31. Grudnia w Warszawie Zygmunt III. Dobra Zwinogrodkę w Woiewodztwie Kiiowskim leżące, Marcinowi Kazanowskiemu Kasztelanowi Halickiemu z Rąk Possessorow Prawa do nich nie maiących, oswobodzić, y w Possessyą dozywotnią obiąć pozwala. — — — — A 4

Tu iasny okazuie się dowod znaydowania się iuż nie Uroczyska, ale Dobr Zwinogrodka.

1629. dnia 25. Sierpnia Regestr Poboru Łanowego na mocy Konstytucyi Roku 1628. uchwalonego, ktorym, iż Wielmożna Daniłowiczowa Woiewodzina Ruska, z Starostwa swego, iako to: z Miast Korsunia, Kryłowa, Zwinogrodka, Steblowa, Lisianki y innych, Pobor Łanowy y Łasowy opłaciła, okazuie się. — — A 5

Dowod z tego Dokumentu, że Zwinogrod z przyległościami będący in corpore Starostwa Korsuńskiego po śmierci Wielmożnego Daniłowicza zostawał w Possessyi Wielmożney Zofii z Zołkwi Daniłowiczowey.

1631. dnia 4. Września w Warszawie Zygmunt III. Wielmożney Zofii Daniłowiczowey Woiewodzinie Ruskiey, do ustąpienia Prawa dożywotniego Dzierżawy Korsuńskiey, z Miastem Korsuniem, Miasteczkami Czychrynem, Steblowem, Lisianką, Zwinogrodką, Kryłowem, y innemi; oraz z Wsiami, Folwarkami, Osadami, na rzecz Urodzonego Stanisława Daniłowicza Syna, Konsens daie. A 6

To pozwolenie Krolewskie nayprzod dowodzi Possessyą Daniłowiczow Korsunia, Lisianki, y Zwinogrodki razem, lecz wszystkie te Dobra z innego Prawa, bo Lisianka z osobnego Przywileiu 1595. a Zwinogrodka nieprawnie zagarnięta została; powtore, że Possessya tych Dobr przeniosła się do Stanisława Daniłowicza Syna.

2. 1633. Sabbatho ante Dominicam Rogationum Varsaviæ między (Wielmożnym Marcinem Kazanowskim, co dowodzi niższy Dokument, że iuż nie Kasztelanem Halickim, iako w Przywileiu wyżey 1628. ale) Woiewodą Podolskim, a (Urodzonym Stanisławem Daniłowiczem, dowod z powyższego Dokumentu) Woiewodzicem Ruskim względem Zwinogrodki, Sądow Relacyinych J. K. Mci Dekret, mocą ktorego ustąpienie z Dobr tych w 6. Niedzielach nakazane, y końcem podania onych w Possessyą, iako też starego Duktu, y znakow granicznych odnowienia dać Rewizorow zadeklarowano. — — — — — A 7.

Tym

Tym dopiero Dekretem Sądow Relacyinych z mocy powyższego Przywileiu 1628. Marcinowi Kazanowskiemu danego, Starostwo teraz Zwinogrodzkie od Korsuńskiego odłączyć nakazano.

Eodem die 11. Czerwca na Gruncie Dobr Zwinogrodki, z mocy Dekretu powyższego Sądow Relacyinych Dzieło Rewizorow podania Starostwa Zwinogrodzkiego na rzecz Wielmożnego Woiewody Podolskiego, ktorego, że Plenipotent Woiewodzica Ruskiego iako to Miasteczko Zwinogrodkę wraz z Wsiami przez niego za należne do Zwinogrodki mianowanemi, to iest: Buczaninowką, Niemerozy, Werezki na poł z Folwarkami Mieyskiemi y innemi Wsiami y Słobodami w milę circiter osiadłemi, oraz y Osiadłości Mieyskich po tamtey stronie Bud od Miasteczka Zwinogrodka, iakoby w milę y z tey strony od Miasteczka ustąpił. Bud zaś samych w pośrzod tych niemal osiadłości będących ustąpić wzbraniał się. Y że podług Dekretu Rewizorowie zwołali Starożytnych Mieszkańcow, lecz że te Grunta pustynią długo leżały, przeto, że tym czasem tylko z przełożenia Obywatelow tamecznych znaki graniczne Zwinogrodki przepisali, wyraża.

Z tego Dokumentu naylepiey daie się poznać Ubikacya Olchowa, y należność iego. Budy, o ktorych ten Dokument mowi, iż ich lubo w śrzodku prawie Gruntow Zwinogrodki leżących ustąpić Daniłowicz Woiewodzic Ruski nie chciał, są te, o ktorych postawienie iakoby na cudzych Gruntach Mieszczanie Białocerkiewscy przeciwko Daniłowiczowi Woiewodzie Ruskiemu w Lustracyi 1622. się skarżą, nazywaiąc te Grunta Uroczyskiem Olchowcem. Powtore że z liczby Dobr do Klucza Olchowieckiego należących, iako to Miasta Olchowca, tudzież Wsiow Niemorozy, Nizinawki, Rudy Nizinowskiey, Wodzianki, Ryżanowki, Kobylaka, Pawłowki, Jankowki, Jozefowki, Alexandrowki, Husarzowki y Popowki, iednych z dawna, drugich dopiero przed lat kilkunastu zasiedlonych, mocą tego Dzieła Wieś Niemoroz iako należna do Zwinogrodki, Kazanowskiemu w Possessyą iest oddana, nie zaś zostawiona do Lisianki.

1636. dnia 16. Października w Grodnie Władysław IV. Urodzonemu Dominikowi Alexandrowi Kazanowskiemu Staroście Bohusławskiemu Dzierżawę Zwinogrodka zwaną, z Wsiami, Słobodami, y Futorami po Wielmożnym Marcinie Kazanowskim Woiewodzie Podolskim, pozostałą, z wolnością palenia Potażow, y robienia leśnych Towarow do lat 10. w lasach Zwinogrodzkich Prawem dożywotnim daie y pozwala.

Dwoiaki dowod z tego Dokumentu, ieden ktory okazuie Jmię y Nazwisko Powoda, tak w Dekrecie Relacyinym, iako y Dziele Rewizorskim Marcina Kazanowskiego Woiewodę Podolskiego, drugi wolne używanie Lasow na Potaże, przez co mieysce Olchowca naznacza, podług samego zażalenia Mieszczan Białocerkiewskich w Lustracyi 1622. opisanego.

1639. dnia 29. Listopada, w Warszawie Władysław IV. Urodzoney Annie z Potockich Urodzonego Alexandra Kazanowskiego Małżonce na Dzierżawę Zwinogrodkę y Kalnebłota z Lasami, y przynależnościami, to iest: Niemoroz, Buczanowka, Olchowiec Werezki, y innemi Jus Communicativum nadaie.

Tu iuż iest iasny dowod, że Olchowiec, czyli Klucz Olchowiecki z Niemorozem, y innemi iak w Wypisie Dymow 1775. Roku iest

wyra-

wyrażony, był za należny do Starostwa Zwinogrodzkiego w tym samym czasie, kiedy y Lisianka iuż była w osobnym Prawie, ale ieszcze natury Krolewskiey posiadana przez Ostrorogow, iak dalsze obiaśnią Dokumenta.

1646. dnia 12. Listopada w Grodzie Kiiowskim Urodzony Łukasz Hulewicz, na mocy Przywileiu J. K. Mci do Starostwa Zwinogrodzkiego z wszelkiemi do niego należącemi Futorami, Słobodami, y innemi przynależytościami intromittuie się. — — — A 11.

Eodem die 22. Grudnia w Grodzie Kiiowskim Urodzony Straszewski imieniem Wielmożnego Dominika Alexandra Kazanowskiego Woiewody Bracławskiego, Zwinogrodzkiego, Bohusławskiego Starosty, przeciwko Urodzonemu Łukaszowi Hulewiczowi y innym, o naiechanie Starostwa Zwinogrodzkiogo, y tak w Mieście Zwinogrodzie, iako y Wsiach Niemorozie, Buczanikowce, Miłaszkowce, Olchowcu, Olchowczyku małym, y innych do Starostwa Zwinogrodzkiego należących, wiele gwałtowności y szkody poczynienie Manifestuie się. — — — A 12.

Potwierdza ten dowod Attynencyi Klucza Olchowieckiego do Starostwa Zwinogrodzkiego, Manifest pomieniony okazuiący, że Olchowiec nie do Lisianki, ale do Zwinogroda należał. Ztąd oraz okazuie się, iż lubo w Przywileiu Alexandra Kazanowskiego 1636. niemasz wyraźnie Olchowca, bo całe Starostwo Zwinogrodzkie ogulnością obięte zostało, wszelako że na mocy tego miał w Possessyi y Olchowiec, o tym złożony Manifest naucza.

1650. dnia 9. Sierpnia w Warszawie Jan Kazimierz Urodzonemu Zygmuntowi Denhoffowi Starostwo Bohusławskie, y Miasteczko Zwinogrodkę, Kalnebłota, Sioła, y Futory Biiowce, Olchowice, Olchowiec, y inne iakimkolwiek Imieniem nazwane, z budami potażnemi, Kuźnicami, zgoła ze wszystkiemi Osadami, tak iak Wielmożny Alexander Dominik Kazanowski Woiewoda Bracławski trzymał Prawem dożywotnim, daie. — — A 13

Dowod ztąd Possessyi Starostwa Zwinogrodzkiego z Olchowcem, ktore po śmierci nayprzod Alexandra, a potym ~~Zofii~~ Anny z Potockich Kazanowskich, dostały się do Wielmożnego Denhoffa, z taką rozległością, y Attynencyami, iakie były za Kazanowskiego. Posiadał Kazanowski Olchowiec, iak nauczył Manifest; posiadał go y Denhoff iak z Przywileiu dowod, a przecież w tych ręku przy Olchowcu nie znaydowała się Lisianka, bo ta w tym samym czasie za osobnym Prawem, y zezwoleniem Krolewskim od Ostrorogow przeszła do Kalinowskiego, y była przez niego posiadana.

1662. dnia 20. Lipca w Warszawie Dobra Niemoroz y Buczaynowka w Starostwie Zwinogrodzkim leżące, Monasterowi Lisiańskiemu salvo Jure Urodzonego Starosty ieżeli zezwoli, aby na Seymie approbacyą otrzymali, Konferowane. — — — — — A 13. du

Brak niektorych Xiążek w Metryce Koronney, a ztąd y Przywileiu tego w całey osnowie, niedozwala dla znayduiącey się tylko iego Sygillaty dokładnego uczynić obiaśnienia. Przecież y ta treść krotka Przywileiu, lubo dla niezezwolenia Starosty, zostawionego bez uskutecznienia, potwierdza powyższą prawdę, że Olchowiec był iednym ciałem z Starostwem Zwinogrodzkim; Nemoroz bowiem iest cząstką Klucza Olchowieckiego, bo nawet y teraz przez zabor iest tak do Lisianki posiadany. Że zaś ten

sam

ſam Nemoroz należał do Staroſtwa Zwinogrodzkiego iuż powyżſze Dzieło Rewizorow 1633. y Manifeſt imieniem Kazanowſkiego 1646. dowiodły.

Eodem die 30. Września w Lwowie Notacya Sygillaty Przywileiu Jana Kazimierza zachowania Urodzonego Staniſława Wilczkowſkiego przy Staroſtwie Zwinogrodzkim y Wſiach do niego należących, Kalnebłota, Neborbis, Taraſowka y Niemirzyc nazwanych, y z innemi Włościami do tego Staroſtwa przyległemi.

Wprawdzie w tym Dokumencie nie znayduie ſię w ſzczegulności Olchowiec, lecz tego iak wyżey przyczyną ieſt brak Przywileiu, ktorego zaſtępuie notacya Sygillaty, a w niey niektore tylko Nomenklatury Dobr ſą wyrażone. Dowod iednak ieſt z tey Sygillaty, że Olchowiec y natenczas do Zwinogrodki był przyłączony, bo Wilczkowſki biorąc Przywiley Conſervationis na Zwinogrodkę, brał między innemi y na Wieś Niemirzyc, czyli Niemoroz, ktora zawſze do Zwinogrodka należała, iak iuż wyżey ieſt okazano, a ta znaydowała ſię zawſze, y teraz ſię znayduie in Corpore Klucza Olchowieckiego.

Staroſtwo to Zwinogrodzkie tak iak powyżey poſiadane, doſtało ſię potym Urodzonemu Janowi Sobieſkiemu Stolnikowi Przemyślſkiemu, ktory w Roku 1687. otrzymał Konſens na uſtąpienie iego Urodzonemu Jakubowi Chalepińſkiemu, po ktorym przeſzło do Urodzonego Błońſkiego, a po śmierci tego za Przywileiem Staroſtwu Korſuńſkiemu na powrot inkorporowane zoſtało, iako dowod.

1697. Feria 3. poſt Feſtum SS. Innocentium Martyrum in Caſtro Buſcenſi Generoſus Alexander Jabłonowſki Vexillifer Regni Corſunenſis, Buſcenſis &c: Capitaneus, vigore Privilegiorum unius Auguſti II. Bona Regalia oppidum Liſianka cum Attinentiis ad Capitaneatum Corſunenſem, ab antiquo pertinentia poſt fata Generoſi Kalinowſki, alterius, Bona, ſcilicet oppida Taraſſowka & Zwinogrod cum Villis ad Capitaneatum Corſunenſem, ab antiquo ſpectantibus poſt fata Generoſi Błońſki, omnia ad diſpoſitionem Regiam devoluta Generoſo Alexandro Jabłonowſki Capitaneo Corſunenſi, Capitaneatui eidem Corſunenſi Reincorporationis utrorumque Anno 1697. d. 25. 7bris Cracoviæ emanatorum, ad ſupraſcripta Bona Liſianka, Taraſſowka & Zwinogrodek cum Attinentiis intromittitur.

Ten Dokument ieſt źrzodłem zakłocenia, y pociągania Olchowca do Liſianki, Urodzony Alexander Jabłonowſki będąc Staroſtą Korſuńſkim wziął Przywiley Reincorporationis ad malam in Cancellaria informationem na Klucz Liſiańſki, ktory przez Konſtytucyą 1659. Konſtantemu Wychowſkiemu, y Sukceſsorom Prawem dziedzicznym był nadany. Wziął podobnyż Przywiley Reincorporationis y na Staroſtwo Zwinogrodzkie, ktore Dekretem Sądow Relacyinych 1633. Roku od Staroſtwa Korſuńſkiego odłączone zoſtało. Ten zbior troiakiego gatunku Dobr, nie mogł przecież być nazawſze tak ſkleionym, iżby każda część pierwſzemu nie była przywrocona Prawu.

Y tak Konſtanty Wychowſki Dobr Liſianki za Konſtytucyą Dziedzic wraz z Synami ſwemi pozwał w Roku 1702. Urodzonego Alexandra Jabłonowſkiego o Expulſyą ſiebie z Liſianki do Trybunału Lubelſkiego, lecz moc tyle natenczas dokazywała

 nad

nad Prawem, że iuż y Rok 1715. minął, w ktorym Urodzona Teofila z Sieniawskich Jabłonowska Zona Urodzonego Alexandra Jus Communicativum na Starostwo Korsuńskie otrzymała, a przecież ieszcze Reindukcyi nie zyskano; dopiero w Roku 1718. dnia 14. 8bris na Powodztwo Daniela Wychowskiego Kasztelana Mińskiego iednego z Synow Konstantego zapadł Dekret w Trybunale Lubelskim Reinductionis do Lisianki, do ktorey nastęnie wwiązanym został.

Wkrotce potym, bo w Roku 1720. tenże sam pomienione Dobra Lisiankę z wszelkiemi należnościami, iednak bez Olchowca, y Wsi do niego należnych, na powrot Urodzonemu Alexandrowi Jabłonowskiemu przedał. Y lubo Konsukcessorowie zaskarzyli Manifestami przedaż Lisianki przez Daniela Wychowskiego na Jabłonowskiego, iako z pokrzywdzeniem ich uczynioną w Roku 1723. y następnie potym wydali Pozwy o uchylenie tych Tranzakcyi do Trybunału Lubelskiego, wszelako Urodzony Alexander Jabłonowski, a potym pozostała Zona iego, iako dożywocie maiąca weszła w Possessyą Dobr Lisianki, a Konsukcessorowie Wychowskiego przestali potym kontynuacyi Processu, y zachowali się spokoynie aż do Rokn 1776. w czasie ktorego zlewek Prawa swoiego do Lisianki na Wielmożnego Branickiego Hetmana Wielkiego Koronnego uczynili.

Lecz wrocić się do stanu Starostwa Zwinogrodzkiego, a razem y Olchowca należy. Posiadł go Alexander Jabłonowski wraz z Starostwem Korsuńskim y Lisianką, iako Krolewskie, zyskała Prawo dożywocia Zona iego na też same Dobra, lecz iako na Krolewskie, dopiero po nabyciu Lisianki od Wychowskiego Roku 1720. Prawem dziedzicznym, odtąd zaraz w posiadaniu zaczęto czynić rożnicę między Lisianką, a Dobrami Zwinogrodkiem y Korsuniem.

Dobra te rożney natury, w iednych ręku będące ztąd nayszczegulniey, że sobie przyległe, y prawie połączone, a przecież zostawiły ślad rożnicy. Bowiem Urodzony Alexander Jabłonowski Starosta Buski rownie Alexandra Chorążego Koronnego Syn nabywszy Prawa przez Cessyą od Oyca do Starostwa Korsuńskiego, y Zwinogrodki w Roku 1723. a wkrotce po śmierci Oyca będąc tego oboyga Possessorem, w początku zaraz posiadania swego postrzegł rozeszłych się Poddanych z Klucza Olchowieckiego, iako nie do Lisianki, lecz do Starostwa Korsuńskiego należnego, rozpoczął zaraz czynić kroki prawne o windykacyą ich, y tak.

1724. dnia 20. Marca w Grodzie Winnickim, Woźny na Rekwizycyą Urodzonego Alexandra Jabłonowskiego Buskiego y Korsuńskiego Starosty Poddanych zbiegłych z Dobr Olchowca do Starostwa Korsuńskiego należącego, Prawu Rekwirenta podległych, w Dobrach rożnych sąsiedzkich aresztował. 415

Eodem die 20. Maji Tamże Urodzony Alexander Jabłonowski Buski y Korsuński Starosta, rożnych Dziedzicow y Possessorow Dobr przyległych o wydanie Poddannych zbiegłych z Dobr Olchowca do Starostwa Korsuńskiego należących na Trybunał Lubelski pozywa. 415

Te dwa Dokumenta, okazuią wielką rożnicę między Olchowcem a Lisianką; Urodzony Jabłonowski był Starostą Korsuńskim y Zwinogrodki, ale razem nie przestał być Dziedzicem Lisianki, ktorą

Matka natenczas w dożywociu trzymała, a potym on ią poſiadł. Będąc Dziedzicem a oraz Poſseſsorem Dobr ſobie przyległych rożney natury, nie mogł bydź ſobie nieprzyiacielem, ażeby od Dziedzictwa Dobra odrywał, mieniąc ie bydź Krolewſzczyzną, wſzelako w tych Tranzakcyach Klucz Olchowiecki, nie mieni bydź należnością do Liſianki, ale raczey do Staroſtwa Korſuńſkiego.

1726. dnia 22. Lutego w Grodzie Winnickim, Urodzeni Preyſs Sędzia Grodzki Buſki, y Stefan Korycki Skarbnik Kaliſki, na mocy Kontraktu dwuletniego Arendownego z Urodzoną Jabłonowſką w Roku 1725. uczynionego do Dobr Liſianki cum Attinentiis, y Steblowa dziedzicznych, y Staroſtwa Korſuńſkiego cum Attinentiis Kalnobłota, Olchowice, Dzwinogrodki, z wſzyſtkiemi ich przynależnościami intromittuią ſię. — — — № 16

Wyraz tego Dokumentu czyni dyſtynkcyą między Dobrami, a Dobrami Liſiankę y Steblow nazywa dziedziczne, inne zaś Staroſtwem Korſuńſkim z Attynencyami Kalnobłota, Olchowca, Dzwinogrodki. Jakże więc można Olchowiec Dobrami Dziedzicznemi mianować y do Liſianki podciągać, ktory iak ſię iuż okazało Dokumentami powyżſzemi, tudzież oſtatnim, był zawſze Krolewſzczyzną, y do Zwinogrodki, iako in Corpore Gruntow iey należał.

1737. dnia 14. Julii Vſchovæ Auguſtus III. Conſenſum cedendi de Bonis Regalibus Dzwinogrodka cum Attinentiis Generoſæ Theophilæ Jabłonowſka in Perſonam Generoſi Joſephi Jabłonowſki filii dat. — № 17

Tym Dokumentem okazuie ſię, że Staroſtwo Zwinogrodzkie w ogulności znowu od Staroſtwa Korſuńſkiego odłączone Jure ſeorſivo doſtało ſię Jozefowi Jabłonowſkiemu.

1755. Sabbatho poſt Feſta Pentecoſtes in Caſtro Vſchovenſi Generoſus Joſephus Alexander Jabłonowſki vigore Conſenſus Auguſti III. Generoſo Felici Sołtyk de Capitaneatu Zwinogrodenſi cum Attinentiis cedit. — — — — — — № 18

Eodem die 24. Lipca w Grodzie Kiiowſkim Urodzony Felix Sołtyk na mocy Przywileiu, y Ceſsyi za podaniem Dworzańſkim do Dobr Staroſtwa Zwinogrodzkiego z przyległościami Wſiow, to ieſt: Nemorozy, Olchowca, Mizynowki, Ryżanowki, Wodzianiki, y innych, ſpokoynie intromittował ſię. — — — № 19

Dwoiaki dowod z przeczytanych teraz Dokumentow, pierwſzy, że Staroſtwo Zwinogrodzkie cum Attinentiis z mocy Ceſsyi przenioſło ſię do Urodzonego Felixa Sołtyka zmarłego Urodzoney Powodki Męża. Drugi, że podług tey Ceſsyi Staroſtwa z przyległościami, Urodzony Sołtyk wziął Intromiſsyą przy Staroſtwie Zwinogrodzkim, y do Olchowca z Wſiami Nemorozy, Mizynowki, Ryżanowki, Wodzianiki, do tegoż Olchowca należącemi, ktore y teraz z Kluczem Olchowieckim do Liſianki ſą oderwane.

1756. dnia 24. Kwietnia w Grodzie Kiiowſkim Urodzony Felix Sołtyk Staroſta Zwinogrodzki, przeciwko Wielmożnemu Jozefowi Jabłonowſkiemu Woiewodzie Nowogrodzkiemu y innym, o naſłanie na Dobra Olchowiec Ludzi zbroynych, y tych Dobr Olchowca, Nemorozy, y innych do Klucza Olchowieckiego należących gwałtowne wybicie Manifeſtuie ſię. — — — № 20.

Po tym uczynionym wybiciu z Poſseſsyi, Urodzony Sołtyk zaraz tego ſamego Roku rozpoczął Proceſs w Sądach Grodzkich Kiiow-

ſkich o Expulſyą, pozwał oraz o ſprzeciwienie ſię Kontraktowi, w punkcie nie oddania Papierow do Staroſtwa Zwinogrodzkiego należących, y ich powrocenie; gdzie po długim przez kilka lat tak w Grodzie Kiiowſkim, iak y Trybunale Lubelſkim Proceſſie, y kilku otrzymanych Kondemnatach, naoſtatek Strony ugodziły ſię na Kompromiſs. — — — — Litta. b.c.d.

1760. We Wtorek po Swięcie Nawrocenia ſię Swiętego Pawła Apoſtoła. Na gruncie Dobr Brzozowa, między Urodzonem Felixem Sołtykiem Staroſtą Zwinogrodzkim z iedney, a Wielmożnym Jozefem Jabłonowſkim Woiewodą Nowogrodzkim z drugiey Strony Dekret Kompromiſſarſki, ktorym Dobra Olchowiec, Nemorozy do Staroſtwa Zwinogrodzkiego za należne ſą przyznane, y końcem wprowadzenia Urodzonego Sołtyka Kondeſcenſya wyznaczona, zaś względem Dobr Wodzianiki, Kobyłaka, Ryżanowka, Miranowka dokądby należały? przez Dokumenta y Inkwizycye na Gruncie probować kazano, y dowodzącemu podanie ich oznaczone. — — — — — — — A. 21.

Eodem die 28. Kwietnia na Gruncie Dobr Wſi Olchowca, między temiż Stronami z mocy Dekretu Kompromiſſarſkiego Dekret Ziazdowy, ktorym po odciętey do Trybunału Remiſſie przez Wielmożnego Jabłonowſkiego żądaney, y nakazaniu ſtawienia Gromady Olchowieckiey y Nemoroza, gdy Wielmożny Woiewoda od Komparycyi odſtąpił, y podania Dobr Olchowca y Nemoroz, oraz uſkutecznienia dalſzego Reguły Dekretu gwałtownie wzbraniał, Kondemnata na nim otrzymana. — — — A 22

1760. die 26. Novembris w Warſzawie w Aktach Metryki Koronney między Wielmożnym Jabłonowſkim Woiewodą Nowogrodzkim, a Przewielebnym Xiążęciem Sołtykiem Biſkupem Krakowſkim ſwym, y Felixa Staroſty Zwinogrodzkiego Brata ſwego Imieniem czyniącym Komplanacya, ktorą Wielmożny Woiewoda zapłacić Summę 175,000. Złotych Polſkich Urodzonemu Staroście Zwinogrodzkiemu, a ten Retroceſſyą Staroſtwa Zwinogrodzkiego na nominowanego od Wielmożnego Xięcia Woiewody Nowogrodzkiego zeznać, za wypełnieniem iednak wprzod kondycyi tam wyrażonych, y aby iak nayprędzey nie excypując cudzego wpiſu Dekret non obſtante Actu Compromiſſoriali impetrandæ Commiſſionis granicialis za podaniem Kommiſſarzy przez Xiążęcia Woiewodę przypuścił, y że koſzt y expenſa na Kommiſſyą Xiąże Woiewoda bierze na ſiebie, obowiązali ſię. — — — A 23

Ta Komplanacya odkrywa Kondykt, y okazuie zamach ſubtelny przenieſienia Klucza Olchowieckiego pod Liſiankę. Znał Xiąże Jabłonowſki, że nie miał Prawa do Klucza Olchowieckiego, ale że obſzerna Maiętność, chciał ią pozyſkać przez zmowę, czego Kondyktowa Komplanacya dowodem.

Dopełniał Xiąże Jabłonowſki obowiązki tey Komplanacyi, nie tak, iak owego Dekretu Polubownego, zyſkał zaraz Roku 1761. Dekret w Trybunale z cudzego wpiſu z oddaleniem Dekretu Kompromiſſarſkiego na Kondeſcenſyą, z Regułą iak nayſtoſowniey do myśli Xięcia Woiewody, a nawet nad opis Kondyktowey Komplanacyi przepiſaną. Tą bowiem Granicę Dobr Liſiąnki od Zwinogrodki, podług Przywileiu, Czermińſkiemu w Roku 1593. danego, uſtanowić zlecono, ktory pomimo tego, że w Warſzawie wydany, zatym podług Prawa Granicy niemogący ſtanowić,

był

był nadto bez Exekucyi, gdy Dobra Lisiankę, a natenczas Uroczysko w dwa lata poźniey, nie po Czermińskim, ale iako puste posiadł za Przywileiem Daniłowicz.

1761. Sabbatho ante Festum Sanctorum Viti & Modesti Martyrum Lublini, inter Magnificum Salesium Potocki Palatinum Kijoviæ, Magnificum Alexandrum Principem Jabłonowski, Palatinum Novogrodensem, Generosum Sołtyk Zwinogrodensem, aliosque Magnificos, ac Generosos Jabłonowski, Strzemecki, Lubomirski, Puzyna, Poniński, Mrozowickie, Venerabilem Rościszewski, Strutyńska, Successores Krzeczovianos, Miastkovscianos, cetærosque per multos Judicii Tribunalitii Regni Lublinensis Decretum, quo mediante in Cathegoria Magnifici Principis Jabłonowski, cum Generoso Sołtyk non obstante Decreto Compromissoriali Anni 1760. fine dislimitationis Bonorum Terrestrium Lisianka cum attinentiis, à Bonis Regalibus Zwinogrodka prævia impetranda Commissione, Condescensio ad Fundum injuncta, Ductusque Partium juxta præscriptum Privilegii Sigismundi Regis Anni 1593. Generoso Valentino Czermiński dati, exequitare injunctum.

Postrzegł się iednak Urodzony Sołtyk Starosta Zwinogrodzki, iż ten postępek dąży ku uszkodzeniu Dobra Rzeczypospolitey, gdy Proiekt do Dekretu powyżey Trybunalskiego, nawet ieszcze nad opis Komplanacyi przez Xiążęcia Woiewodę podsuniętym został, gdy nakoniec punktom innym tey Komplanacyi, iako to względem wypłacenia Ratami Summy, Xiąże Woiewoda zadosyć nie uczynił, poszedł do Akt Radomskich, y tam o nieważność tey Komplanacyi, iako y Dekretu, nie podług umowy nastąpionego, z oświadczeniem wrocenia się do Processu uczynił zaskarżenie iako:

1762. Feria Secunda post Dominicam Lætare in Castro Radomiensi, Generosus Felix Sołtyk Capitaneus Zwinogrodensis, contra Magnificum Josephum Alexandrum Principem Jabłonowski, cum recessu à suprascripta Complanatione de nullitate ejusdem, ac Decretiĳ Tribunalitii invaliditate, offerendo se, relevato eodem Decreto ad Executionem anterioris Processus restituturum, Manifestatur.

Jakoż Urodzony Sołtyk po zaniesionym Manifeście, naysamprzod iako Possessor Starostwa Zwinogrodzkiego, czynił przyzwoitą o oderwanie Klucza Olchowieckiego pilność, iako:

1765. Lustracya Starostwa Zwinogrodzkiego, przy ktorey, imieniem Wielmożnego Sołtyka Starosty Zwinogrodzkiego przed Lustratorem zażalenie nastąpiło, że Xiąże Woiewoda Nowogrodzki Dobra Olchowiec, Wodzianiki, Kobylak, Ryżanowka, Nizinowka, Niemoroz, przez dawnieyszych Starostow, y teraźnieyszego posiadane, y do tegoż Starostwa należące, do Lisianki przywłaszczył, y odebrał.

1774. dnia 3. Września w Warszawie Przywiley Juris Communicativi na Starostwo Zwinogrodzkie z Attynencyami, iako to: Olchowcem, Wodzianikami, Kobylakiem, Ryżanowką, Nizinowką, Niemorozem, y innemi, Urodzoney Salomei Urodzonego Felixa Sołtyka Starosty Zwinogrodzkiego Małżonce, dany.

Po otrzymaniu Prawa tego, we dwa lata Wielmożny Branicki Hetman Wielki Koronny nabył Prawa do Klucza Lisiańskiego od Sukces-

sorow Wychowskiego, y wziął do nich prawną tylko, a nie aktualną, Intromissyą.

1776. dnia 26. Stycznia Przed Xięgami Kontraktowemi Dubieńskiemi Urodzeni Polanowscy, y Woynarowscy, iako Sukcessorowie Wychowskich Dobr Lisianki z przyległościami, w szczegulności wyrażonemi, bez wymienienia iednak Klucza Olchowieckiego na rzecz Wielmożnego Branickiego Hetmana Wiekiego Koronnego zapis wieczney darowizny czynią. — — —

Tegoż Roku dnia 6. Marca w Grodzie Kiiowskim Wielmożny Franciszek Branicki Hetman Wielki Koronny do Dobr Miasta Lisianki, Steblowa, y innych, a między niemi, y Olchowca z przyległościami, intromittuie się. — — — —

Te dwie Tranzakcye szczegulniey okazuią, iak daleko nieprawość obraziła Dobro Rzeczypospolitey; Wielmożny Branicki Hetman Wielki Koronny nabył przez darowiznę Lisianki z wszelkiemi należnościami, y zaraz te wszystkie należne Dobra, bądź nayinnieysze, postarał się z Nomenklatur swoich szczegulnie mieć wyrażone. W tey Tranzakcyi przecież między niemi, nieobięto Klucza Olchowieckiego, wszak to iest Maiętność składaiąca się z iednego Miasta, y Wsi kilkunastu, gdy małe Wsie y Osady umieszczonemi zostały, nierownie ta, gdyby należała do Sukcessorow Wychowskich, y była Prawu Ziemskiemu podległą, nie zostałaby opuszczoną. Lubo gdybyteż te Dobra były pod przedaż w szczegulności zaięte iako nieprawnie, nie obrażałyby Natury Dobr Krolewskich. Wypada zatym, że Wielmożny Hetman Wielki Koronny, nie maiąc nawet nieprawnego nabycia Olchowca, do niego zabierać się nie był powinien.

Przecież z bezprawia, zrobiono Prawo, bo przez Intromissyą nawet Olchowiec z należnościami, lubo tylko Jurydycznie, a nie aktualnie podany został.

Y lubo w Intromissyi iest wyraz realnego tych Dobr podania, ale niezgodny z prawdą, gdyż Wielmożny Hetman Wielki Koronny dopiero po śmierci Urodzonego Sołtyka w Roku 1780. niżeli List Podawczy na Urodzoną Sołtykową wyszedł, pomienione Dobra zagarnął.

Zaczym tę Intromissyą zaskarżył zaraz natenczas Urodzony Sołtyk, iako:

Tegoż dnia 13. Kwietnia w Grodzie Kiiowskim, Urodzony Sołtyk Starosta Zwinogrodzki nayszczegulniey przeciwko Wielmożnym Xiążętom Jabłonowskim o zmowne w Aktach Intromissyi, y do Klucza Olchowieckiego, iakoby należności do Lisianki, na rzecz Wielmożnego Hetmana Wielkiego Koronnego zapisanie, Manifestuie się. — — — —

Zwrociwszy się zaś Urodzony Sołtyk na mocy powyższego Manifestu, do dawniey rozpoczętego z Wielmożnym Xiążęciem Jabłonowskim, o Expulsyą siebie z Olchowca Processu, ten w Trybunale Lubelskim kontynuował.

Przypozwał Dziedzicow Lisianki do Trybunału, tak o uchylenie nie zachowaney Komplanacyi, iako y podniesienie Dekretu Trybunalskiego 1761. Roku zmownie ferowanego, siebie zaś, iako wyzutego do possessyi Olchowca wprowadzenie.

1777. die 11. 9bris In Castro Kiioviensi. Generosus Felix Sołtyk Capitaneus Zwinogrodensis Magnificam Viduam, ac Successores, Magni-

gnifici Alexandri Jabłonowski Palatini Novogrodensis, Eorumque Tutores, respectu reinductionis sui ad Bona Olchowiec cum attinentiis cassata Complanatione Anni 1760. uti non manutenta, relevatoque Decreto Tribunalitio Anni 1761. condictitiè subsecuto, pro Judiciis Tribunalitiis Regni Lublinensibus, Citat. — A: 44

Za wydaniem tego Pozwu nad zwyczay przyśpieszono Sprawę, bo w dni 48. iuż się Strony w Trybunale doczekały Sprawy, w ktorey zdało się Trybunałowi co do punktu tylko Kalkulacyi podnieść Dekret Trubunalski 1761. Roku, regułę iego obiaśnić, a w reszcie uwolniwszy Urodzonego Sołtyka od kar, zniszczywszy Publikatę, y Manifesta poczynione, zostawić go w swey mocy.

1777. die 28. 9bris Lublini. Inter Generosum Sołtyk Capitaneum Zwinogrodensem atque Magnificam Viduam & Sucessores Magnifici Jabłonowski Palatini Novogrodensis, Judicii Tribunalis Regni Lublinensis Decretum, quo mediante relevato, quo ad calculum Decreto Anni 1761. elucidataque ejusdem regula Generoso Sołtyk à pœnis contraventionis libero pronunciato, Publicatione, & Manifestationibus factis, cassatis, standum in reliquis punctis ejusdem Decreti adinventum, ac in ordine effectuationis ejusdem, Condescensio, cum præscripta Regula, prævia impetratione Commissionis fine dislimitationis dictorum Bonorum, præsertim juxta Privilegium Anni 1593. Generoso Czermiński datum, designata. — — — — — — — — A 45

Dekret ten maiący za fundament Dekret poprzedni Kondyktowy 1761. Roku y Przywiley Czermińskiemu nadany, nigdy w exekucyi nie będący, nie mogł być dla Urodzonego Sołtyka prawidłem; poszedł znowu prawem Urodzony Sołtyk, przeciwko tym obydwom, pierwszemu iako Kondyktowemu, drugiemu, ex vi Legis, iakoż

1778. die 24. Martii in Castro Kijoviæ Generosus Sołtyk Magnificam Viduam & Successores Magnifici Alexandri Jabłonowski Palatini Novogrodensis pro cassatione Complanationis Anni 1760. uti per Partes non manutenta, relevatione Decretorum primi Anni 1761. in fundamento ejusdem Complanationis condictitie ad Prothocollon Decretorum porrecti, alterius 1777. vim Legis in se præseferentis, reinductioneque sui ad Bona Olchowiec cum attinentiis pro Judiciis Tribunalitiis Lublinensibus, citat. — A 46

Z wydanego Pozwu Urodzony Sołtyk w rok przeszło czasu otrzymał na Dziedzicach Lisianki Kondemnatę, po ktorey zyskał wkrotce Dekret Executionis, wprowadzenia siebie na powrot do pomienionych Dobr, iako

1779. dnia 24. Sierpnia, w Trybunale Lubelskim Urodzony Felix Sołtyk Starosta Zwinogrodzki na Wielmożnych Xiążętach Jabłonowskich, w zysku uchylenia Komplanacyi y dwoch Dekretow Trybunalskich 1761. y 1777. lat condictitié & præjudiciosè zapadłych, utwierdzenia zaś Dekretu Kompromissarskiego, y reindukcyi siebie do Dobr Klucza Olchowieckiego, kondemnatę otrzymał. — Ibidem

Eodem die 16. 7bris Ibidem. Inter Eundem Generosum Sołtyk, atque Magnificos Jabłonowskie, & Capitaneos Castrenses, Executionis Decretum, quo mediante, Generosum Sołtyk ad Bona Olchowiec cum attinentiis specificatis, ad Capitaneatum Zwinogrodensem spectantibus reinduci injunctum. — — A 47.

Przewiedziony iednakże Process bynaymniey nieskłonił Xiążąt Jabłonowskich do ustąpienia z Klucza Olchowieckiego. Impugnowali Tradycyą, przeszkadzali wyiście Ordynansu końcem dodania pomocy Woyskowey, tak dalece, że dopiero kilkakrotne Rezolucye Prześwietney Rady, y Ordynanse z powiększeniem Pomocy Woyskowey wydane, onych do ustąpienia z Klucza Olchowieckiego zniewoliły.

1780. dnia 11. Stycznia w Warszawie Rezolucya Prześwietney Rady na Memoryał tak od Wielmożney Xiężny Woiewodziny Nowogrodzkiey usiłuiącey wzbronienie dodania Pomocy Woyskowey do Tradycyi Dobr Olchowca, iako też na odpowiedź Urodzonego Sołtyka dopraszaiącego o Pomoc Woyskową nastąpiona, pozyskanie Pomocy Woyskowey Urodzonego Sołtyka do Departamentu Woyskowego odsyłaiąca. — — — — — — — — — ℔. 48

Eodem dnia 24. Stycznia w Warszawie Ordynans od Prześwietnego Departamentu Woyskowego Wielmożnemu Stępkowskiemu Kasztelanowi Kiiowskiemu dany, ażeby Pomoc Woyskową Officyaliście Dzieło Tradycyi Dobr Olchowiec y innych w processie z Strony Urodzonego Sołtyka na Xiążętach Jabłonowskich przewiedzionym wymienionych uskutecznić maiącemu przydał, zalecaiący. — — — — — — — — — ℔. 49

Eodem die 20. Martii in fundo Bonorum Olchowiec, Actus Traditionis Bonorum Olchowiec cum attinentiis in rem Generosi Sołtyk Capitanei Zwinogrodensis una cum Inventario conscripto absque ulla præpeditione expeditus.

Cujus in Castro Kijoviensi die 5. Aprilis. Eodem Anno Oblata. — ℔. 50

Eodem die 19. Maii w Warszawie Rezolucya Prześwietney Rady dodanie Pomocy Woyskowey dla Urodzonego Sołtyka w Dobra Olchowiec, z ktorych wyciśnionym został, powtornie, determinuiąca. — 51.

Eodem die 20. Maii w Warszawie Ordynans od Departamentu Woyskowego Wielmożnemu Stępkowskiemu, aby Pomoc Woyskową dla wprowadzenia w Possessyą Dobr Olchowca, y innych Urodzonemu Sołtykowi urzędownie podanych, a przez Xiążąt Jabłonowskich gwałtownie odebranych, dodał, dodana zaś, aby Pomoc przyzwoitą, ile razy potrzeba, czyniła. — — — ℔. 52

Eodem dnia 16. Czerwca na Gruncie Dobr Olchowca Dzieło powtornego podania Dobr Klucza Olchowieckiego przez Urząd Grodzki Radomski na rzecz Urodzonego Sołtyka nastąpione, w Grodzie Kiiowskim y Aktach Metryki Koronney oblatowane. — ℔. 53

Na tym fundamencie w Roku 1780. dnia 16. Czerwca Urodzony Starosta Zwinogrodzki miał sobie ostatecznie przez Officyalistę podany Klucz Olchowiecki z wszystkiemi do niego należnościami, w ktorym przepisaną Prawem spokoynie wysiedział Possessyą.

1780. dnia 13. y 26. Lipca w Grodzie Kiiowskim, Urodzony Felix Sołtyk Starosta Zwinogrodzki w pilności wysiedzianey czteroniedzielney Dobr Miasta Olchowca, tudzież Wsiow Niemorozy, Niznowki, Budy Nizinowskiey, Wodzianiki, Ryżanowki, Kobylaka, Pawłowki, Jankowki, Jozefowki, Alexandrowki, Husarzowki, y Popowki, za Urzędowym podaniem Possessyi, Manifestuie się — — — — — — — — — 26. 27 Litte.

Był tedy Urodzony Sołtyk w Possessyi Klucza Olchowieckiego aż do ostatnich dni życia swoiego. Po ktorego zeyściu Urodzona z Brzozowskich Sołtykowa teraźnieysza Powodowa maiąc Prawo Juris

Com-

Communicativi w Roku 1774. nadane, lubo po wielu uczynionych zakłoceniach, iednakże na dniu 30. Września otrzymała w Sądzie Kommissyi Skarbowey Koronney List Podawczy do Starostwa Zwinogrodzkiego z Przyległościami, tak, iak niegdy Urodzony Felix Sołtyk do śmierci posiadał; y na mocy Prawa swoiego do Starostwa Zwinogrodzkiego intromittowąną została, iako:

Eodem dnia 30. Września w Warszawie w Sądach Kommissyi Skarbu Koronnego na Memoryały Urodzoney Sołtykowey, Wielmożnego Hetmana Wielkiego Koronnego, y Urodzonego Xiążęcia Jabłonowskiego podane, Rezolucya, przez ktorą Dworzanin Skarbowy do podania Starostwa Zwinogrodzkiego z przyległościami tak, iak niegdy Urodzony Felix Sołtyk do śmierci posiadał, na rzecz Urodzoney Sołtykowey wyznaczony: — — —

Eodem dnia 16. Grudnia w Grodzie Kiiowſkim Urodzona Sołtykowa Staroscina Zwinogrodzka do Dobr Staroſtwa Zwinogrodzkiego z Attynencyami w ſzczegulności wyrażonemi, z mocy Przywileiu Juris Communicativi, y Liſtu Podawczego intromittuie ſię. —

Niżeli iednak przyſzło na mocy wyſzłego Liſtu Podawczego do podania Staroſtwa Zwinogrodzkiego z przynależnościami, a raczey Kluczem Olchowieckim, na rzecz Urodzoney Sołtykowey, nayprzod Wielmożni Xiążęta Jabłonowſcy, a potym y Wielmożny Hetman Wielki Koronny: Klucz Olchowiecki zagarnąć, y ten do Liſianki przywłaſzczyć poſtarali ſię, o co

Eodem, eadem ibidem tudzież 1781. dnia 10. Marca, & die 11. Maji w Grodzie Kiiowſkim Urodzona Sołtykowa Starościna Zwinogrodzka, przeciwko Wielmożnym Xiążętom Jabłonowſkim y Wielmożnemu Branickiemu Hetmanowi Wielkiemu Koronnemu, o gwałtowne naiechanie Klucza Olchowieckiego, wzbronienie Luſtrowania y podania go na rzecz żałącey ſię, tudzież o inne okoliczności Manifeſtuie ſię. — — —

Przeto Urodzona Sołtykowa maiąc ſobie podane Staroſtwo Zwinogrodzkie, ale bez należnego Klucza Olchowieckiego, czyniła rożne ſtarania końcem odzyſkania go do Staroſtwa Zwinogrodzkiego, y wniyścia w iego Poſseſsyą. Na co otrzymała Rezolucye Prześwietney Rady, Ordynanſe do podania Olchowca z powiększeniem pomocy Woyſkowey, ale to wſzyſtko z czaſem zoſtało bezſkuteczne.

1781. dnia 5. Stycznia Rezolucya Rady Nieuſtaiącey, że Brachium Militare do wprowadzenia Urodzoney Sołtykowey do Klucza Olchowieckiego ma być dane. — — — —

Eodem dnia 13. Stycznia z mocy tey Rezolucyi Ordynans Departamentu Woyſkowego naznaczaiący 7. Zołnierzy do wprowadzenia Urodzoney Starościny Sołtykowey do Olchowca. — —

Eodem dnia 24. Lutego. Zalecenie od Kommiſsyi Skarbu Koronnego Dworzaninowi, aby powtornie do Olchowca ziechał, y Przepis Liſtu Podawczego uſkutecznił. — — —

Po takowych czynnościach nie zoſtało nic więcey dla Urodzoney Sołtykowey, iak tylko żalić ſię przed Aktami, y drogą Prawa poſzukiwać ſwoiey do czaſu własności. Wydała zatym Pozwy kilkakrotne tak Wielmożnemu Hetmanowi Wielkiemu Koronnemu, iako też Wielmożney Xiężnie Wdowie y Sukceſsorom Wielmożnego niegdy Xiążęcia Jabłonowſkiego Woiewody Nowogrodzkiego, o uznanie Dobr Klucza Olchowieckiego za Krolewſkie

do Staroſtwa Zwinogrodzkiego, y onych na rzecz ſwoią z powroceniem wybranych użytkow uſtąpienie. — — —

Z tych Pozwow przypadła Sprawa w Sądzie J. K. Mci na dniu 5tym Grudnia 1782. lecz nie zdało ſię Stronie, a ſzczegulniey Wielmożnemu Hetmanowi Wielkiemu Koronnemu, iżby ſię w tym Sądzie ſądził; zanioſł zaraz Excepcyą Fori, Sąd wſzelako Aſseſſoryi Koronney zważywſzy, że Sprawa zaczęta o Dobra Natury Krolewſkiey, ktorey poznanie Konſtytucye 1562. 1593. 1598. 1633. y 1641. tylko Sądowi Aſseſſoryi Koronney, a nie innemu zoſtawiły, tym bardziey gdy dowiedziono było, że Olchowiec, iako Dobra Krolewſkie był poſiadany, ani w nadaniu Wychowſkiemu Liſianki nie znaydował ſię, ani tenże brał do niego Intromiſsyą, ani nawet Wielmożnemu Branickiemu przez Sukcesſorow nie był uſtąpiony, oddaliwſzy Excepcyą Fori Sąd ſwoy za przyzwoity uznał, a w dalſzym Sprawy poſtępowaniu, kommunikacyą Dokumentow Stronom nakazał. — — —

Na drugiey Sądow Aſseſsoryi Koronney Kadencyi, gdy powtornie dnia 26. Marca 1784. przypadła Sprawa, ſkarzyła ſię Urodzona Sołtykowa na Wielmożnego Hetmana ſtawaiącego, y Wielmożnych Xiążąt Jabłonowſkich nieſtawaiących, o nieuſkutecznienie nakazaney kommunikacyi; Sąd J. K. Mci Wielmożnego Hetmana za ſprzeciwienie ſię ſwemu Dekretowi ukarał, wſzelako zadoſyć uczynienie onemu w punkcie nakazaney kommunikacyi, pod upadkiem Dobrodzieyſtwa dalſzego iey żądania nakazał, zaś Xiążąt Jabłonowſkich wzdać dopuścił. — — —

Zbliżyła ſię y trzecia Kadencya, na ktorey gdy taż ſama Sprawa na dniu 7. Mieſiąca Kwietnia Roku 1785. potrzecie doſzła, uznano Dekretem zadoſyć uczynienie powyżſzemu Dekretowi w punkcie kommunikacyi Dokumentow od W. Hetmana dopełnioney, zaś Xiężna Jabłonowſka, y Sukceſsorowie po doſtateczney konwikcyi Dekretem in Contumaciam od dalſzey żądania kommunikacyi odſądzonemi zoſtali, a Sprawę pryncypalną z Regeſtru przyzwoitego ſądzoną mieć zadeklarowano. —

Po tych ſolennościach z Prawa należnych, wydany ieſzcze zoſtał do teyże Sprawy, teyże ſamey Stronie Przypozew, po ktorym Urodzona Sołtykowa oczekuiąc oſtatecznego Sprawy ſwoiey rozſądzenia, ani ſię ſpodziewać mogła, y niepowinna była, iżby Wielmożny Hetman z ubliżeniem powagi Sądu Naywyżſzego cożkolwiek czynił w Trybunale po trzech Dekretach Sądow Aſseſſorſkich Koronnych.

Lecz w zwyczay wprowadzone kollizye Juryzdykcyi, nowe między Aſseſsoryą y Trybunałem Lubelſkim uczyniły zamieſzanie. Wielmożny Hetman maiąc Sprawę z Wielmożną Xiężną Jabłonowſką, y Sukceſsorami o Liſiankę, podnioſł rownie Aktorat przeciwko Urodzoney Sołtykowey Starościnie Zwinogrodzkiey, na ktorey otrzymał Dekret zaoczny bez żadnego poprzedzaiącego na Urodzoney Starościnie Proceſsu z tym wyrazem nie zważaiąc na Dekreta Sądow Aſseſsorſkich Koronnych, nakazuiący rozgraniczenie między Olchowcem y Liſianką iako dziedzicznemi, a Staroſtwem Zwinogrodzkim wymieniaiąc Przywiley 1593. Czermińſkiemu dany, ażeby podług opiſu iego granice były uſtanowione. —

Poznawſzy Urodzona Starościna czynność tę niezgodną z Prawem, ktore Trybunałom wdawać ſię w Sprawy Sądowi iego nienależące,

ce, iakie są o Dobra Natury Krolewskiey pod nieważnością zakazuie, wydała na nowo Mandat Wielmożnemu Hetmanowi Wielkiemu Koronnemu, o uchylenie wszelkich bezprawnych czynności, y wciągnienie kar, ~~z ktorych doprasza się.~~ Litt. K. l. m. n. o. p.

Nareszcie się czytać w przydatku.

CONCLUSIO.

Rozsądzaiąc Pozwy od Urodzoney Powodowey do Sądu J. K. Mci wydane, Dobra Olchowiec z Przyległościami na mocy Prawa, Lustracyi, Dekretow y Przywileiow do Dobr Dzierżawy Starostwa Zwinogrodzkiego należące, uchyliwszy wszelkie bezprawne czynności, iako zawsze Prawu Krolewskiemu podległe, y w takiey Naturze posiadane, a nigdy pod daninę Lisianki nie podpadaiące, y przez Wychowskiego, iako y Sukcessorow iego pod tęż daninę nie podciągane oddać nakazać, wprowadzenie Urodzoney Powodowey do nich z powroceniem użytkow od czasu nieprawney Possessyi wybranych, y nadgrodzeniem spustoszonych Dobr naznaczyć za wyrabianie bezprawnych Dzieł, przywłaszczanie Dobr Krolewskich za Ziemskie ukarać, oraz szkody wszelkie, y koszta prawne powrocić nakazać.

Z PRZYCZYN.

W ugruntowaniu zaniesioney prozby, nie iest potrzebą wchodzić w dowody okazuiące Olchowiec być cząstką Starostwa Zwinogrodzkiego, bo te w przełożeniu Sprawy iuż okazanemi zostały, raczey w zamiarze początkowo uczynionym, należy tylko to przełożyć, że Olchowiec będąc osobnego Prawa od Lisianki, ani przed odmianą natury Dobr Lisianki, ani w czasie iey odmiany, ani po zaszłey odmianie, nigdy nie był należnością do Lisianki.

W powyższym przełożeniu Sprawy iuż dowiedziono zostało, że Dobra dziś Ziemskie Lisianka, a przed Rokiem 1600. Uroczysko puste Krolewskie, było w owym czasie posiadane tak, iak Zwinogrodka, razem ze Starostwem Korsuńskim przez Daniłowiczow, ale za osobnym Przywileiem. Tę prawdę potwierdziły dwa Dokumenta; pierwszy nadanie pomienionego Uroczyska iako pustego Daniłowiczowi, Staroście Korsuńskiemu Roku 1595. drugi, Zaskarżenie Mieszczan Białocerkiewskich przy Lustracyi 1622. na Daniłowicza Starostę Korsuńskiego o odięcie Gruntow iakoby ich własnych, a mianowicie Uroczyska Lisianki.

To Dobro po oddziale w Roku 1633. Zwinogrodki wraz z Maiętnością Olchowiecką przez Rewizory od Korsunia na rzecz Kazanowskiego, dostało się po śmierci Daniłowicza Prawem dożywotnim w Roku 1636. Ostrorogowi.

Przenos ten Prawa do Lisianki na Osobę Ostroroga nie zdawał się Kazanowskiemu Possessorowi natenczas Zwinogrodki wraz z Maiętnością Olchowiecką, a razem y Staroście Bohusławskiemu, w mniemaniu, że Lisianka iest należną do Bohusławia, pozwał przeto Kazanowski Ostroroga o złożenie tego Przywileiu, y przyłączenie Lisianki do Starostwa Bohusławskiego na Sądy Assessorskie, od ktorego w wytoczoney tey Sprawie na Sądy Relacyine

Roku 1637. Przywiley Urodzonego Ostroroga na Lisiankę utwierdzono.

Posiadał to Dobro Urodzony Ostrorog aż do czasu ustąpienia iego Urodzonemu Kalinowskiemu, Staroście Bracławskiemu, ktory nabywszy do tych Dobr Prawa za pozwoleniem Krolewskim w Roku 1644. po wziętey Intromissyi 1645. Roku posiadał one spokoynie, iak Dokumenta nauczaią.

1636. dnia 24. Grudnia Władysław IV. Urodzonemu Ostrorogowi Kraycżemu Koronnemu Miasteczko Lisiankę w ogulności z Wsiami do niego należącemi, po śmierci Stanisława Daniłowicza Woiewodzica Ruskiego Prawem Dożywotnim nadaie. — A. 30.

1637. w Wigilią Narodzenia S. Jana Chrzciciela w Warszawie między Alexandrem Dominikiem Kazanowskim Starostą Bohusławskim, a Mikołaiem Ostrorogiem Kraycżym Koronnym Dekret Sądow Relacyinych, ktorym Dekret Assessorski zachowuiący przy Przywileiu Urodzonego Ostroroga na Lisiankę, za osobnym Prawem wyszłym utwierdzony został. — A 31.

1644. Feria 6. post Dominicam Judica Quadragesimæ in Castro Leopoliensi Generosus Nicolaus Ostrorog Pocillator Regni vigore Consensus S. R. M. de Jure suo Advitalitio super Tenutam Lisianka cum attinentiis ac Villis Chyżyńce, Nażyńce, Ostapińce, medietate Szczerbaszyna, Sraniki, Poczopińce, Saropińce, Wereszczaki, Cokołowka, Muchayliki, Markowka, Maydanowka, Jestażyńce Slińska Łucka, Budyszcza, Miski, Smoleszynice, Danczynowka, Waty, & cum aliis novis locationibus, Moszczynbrod, Wodynki (absque mentione de Olchowiec & ejus attinentiis) Generoso Samueli Kalinowski Capitaneo Bracłaviensi cedit. A. 32

1645. dnia 28. Stycznia w Grodzie Kiiowskim Urodzony Samuel Kalinowski, na mocy Cessyi 1644. Roku wyżey wyrażoney, do Dzierżawy Lisianka, y Wsiow do niey należących, w szczegulności co do słowa, iak w Cessyi wytchniętych bez wzmianki o Olchowcu, y iego attynencyach, intromittuie się. — A 33.

Tu szczegulnieyszy punkt do zastanowienia wypada, odmiana Natury Dobr Lisianki zaszła w Roku 1659. złożone zaś Dokumenta są dowodem czasu poprzedzaiącego odmianę Natury, z iaką należnością Dobra Lisianka były posiadanemi.

Okazało się z przełożenia Sprawy, że Maiętność Klucza Olchowieckiego, lubo nie tak, iak dziś zasiedlona, odłączoną będąc w Roku 1633. z Dzierżawą Zwinogrodzką przez Rewizory, podług Przywileiow Intromissyi, y Manifestow w latach 1636. 1639. y 1646. złożonych, nieprzerwanie y spokoynie posiadana była przez Kazanowskich, aż do czasu przeyścia Prawa dożywotniego do Denhoffa w Roku 1650.

Czyniąc kombinacyą czasu z tych Dokumentow z Dokumentami Possessyą Lisianki dowodzącemi, iasna okazuie się prawda, iż Ostrorog biorąc Przywiley Roku 1636. na Lisiankę, y maiąc następnie przez Dekret Roku 1637. ten Przywiley utwierdzony, w imieniu Lisianki nie miał nadanego Klucza Olchowieckiego, bo ten tegoż samego Roku za Przywileiem był posiadany przez Kazanowskiego, co mocniey potwierdza Przywiley Juris Communicativi Zonie iego Roku 1639. wraz y na Olchowiec, Niemoroz, y inne w szczegulności, nadany.

Ten

Ten sam Ostrorog czyniąc Cessyą Prawa swoiego do Lisianki Kalinowskiemu Roku 1644., nie mogł rownie ustępować Olchowca, ani Kalinowski z mocy Cessyi brać do niego Roku 1645. Intromissyą, z przyczyn; raz, że tak w Cessyi, iako Intromissyi wszystkie należności do Lisianki szczegulnie w swoich Nazwiskach wyrażonemi zostały, w liczbie iednak wyrażonych Nazwisk, nie masz ani Olchowca, ani iego attynencyi. Drugi raz, że w tym samym czasie, zacząwszy od Roku 1639. aż do Roku 1650. nieprzerwaną, y spokoyną Possessyą Dobr Olchowca razem z Zwinogrodką przez Kazanowskich, iak nayiaśniey Dokumenta dowodzą. Więc przed zmiennością Natury Dobr Lisianki, Olchowiec nie był iey należnością.

Urodzony Kalinowski z ustąpionego Prawa za Intromissyą, został Possessorem Lisianki. Poźniey po iego Possessyi Rewolucye na tenczas Kraiu dały tym Dobrom inszego Pana; bo Stany Rzeczypospolitey nadgradzaiąc waleczność w boiu Urodzonych Wychowskich, iednemu z nich Konstantemu nadały Lisiankę Prawem dziedzicznym przez konstytucye 1659. do ktorych w Roku 1661. wwiązanym został; a drugiemu Teodorowi Dobra Steblow ex corpore Starostwa Korsuńskiego, tym rownie Prawem, ktore w Roku 1663. Teterze odprzedane, od tego w Roku 1668. dostały się Piaseczyńskiemu, zawsze iednak bez Olchowca, iak dowod z Dokumentow.

1659. dnia 20. Maia w Warszawie na Seymie Walnym Jan Kazimierz, na mocy Uchwały Seymowey Urodzonemu Konstantemu Wychowskiemu iego Małżonce, y Sukcessorom Starostwo Lisiańskie z Miastem Lisianką w Woiewodztwie Kiiowskim leżące z wszystkiemi okolicznościami, y przynależytościami, do tego Starostwa zdawna należytemi, y iako teraz w swoim okręgu znayduią się Prawem dziedzicznym Ziemskim nadaie.

Eodem Constitutione Volumine IV. folio 648. titulo Danina Urodzonemu Wychowskiemu, przez ktorą Przywiley onemuż na Lisiankę z wyrazem ze wszystkiemi adjacentiis, tak iako się w swoich granicach zawiera, Prawem Dziedzicznym dany, stwierdzono.

W tym mieyscu wypada uczynić obiaśnienie, dla czego następny Dokument wraz z innemi poźnieyszemi ściągaiące się do Dobr dziś Ziemskich Steblowa z przyległościami, są do tey Sprawy przyłączone. Przyczyna związku tego następuiąca.

Dobra Steblow przedtym część Starostwa Korsuńskiego, będąc przez Konstytucyą 1659. Roku Urodzonemu Teodorowi Wychowskiemu Prawem Ziemskim nadane, dostały się w Dziedzictwo Teterom, daley Piaseczyńskim, następnie przez Wielmożnych Xiążąt Jabłonowskich wraz y z Lisianką posiadane za Donacyą Dobr Klucza Lisiańskiego przez Sukcessorow Wychowskich na rzecz Wielmożnego Hetmana Wielkiego Koronnego w Roku 1776. uczynioną, a raczey z mocy Intromissyi do tych Dobr wraz z Kluczem Lisiańskim wziętey, dostały się w Possessyą tegoż Wielmożnego Hetmana Wielkiego Koronnego, y dziś są wraz z Kluczem Lisiańskim dzierżone. Przeto końcem uprzątnienia naymnieyszych nawet wątpliwości z przyłączonych Dokumentow okazano będzie, że Olchowiec nawet y do Steblowa nie był nigdy przyległością, ani w czasie odmiany Natury Steblowa, nie był do niego przyłączonym, ani poźniey za należny do niego pretendowanym. Zkąd

wypada, że Olchowiec, ani w tylule należności do Steblowa żądanym być pro attinenti nie może.

Eodem eadem tamże Jan Kazimierz za zezwoleniem Rzeczypospolitey Urodzonemu Teodorowi Wychowskiemu, y iego Potomkom Dobra Miasteczko Steblow z przysiołkami Sklemicz, Sidorowka, Szczerboszyce, Skirypczyńce Libodyńce, Łuncewo, Sieło y Jonapiowka w Starostwie Korsuńskim leżące, Prawem Ziemskim Dziedzicznym nadaie. A. 35

Ktory Przywiley, Konstytucya iako wyżey folio 649. titulo Danina Steblowa utwierdziła.

1661. dnia 7. Kwietnia w Grodzie Łuckim Urodzony Konstanty Wychowski na mocy Przywileiu, do Dobr Miasta Lisianki, y iego wszelkich Wsiow y przynależności w szczegulności wyrażonych, bez wzmianki o Olchowcu, lub iego attynencyach, intromittuie się. A. 36

1668. Sabbatho post Festum Pentecosten in Castro Lublinensi Generosus Paulus Tetera Bona sua Hæreditaria Oppida Steblow, Antiquum & Novum cum fortalitio ac Villis, & aliis attinentiis in specifico expressis, sine quavis mentione de Olchowiec & ejus attinentiis a Generoso Theodoro Wychowski Anno 1663. acquisita Generoso Casimiro Piaseczyński resignat. A. 37

Nadanie Dobr Lisianki przez Konstytucyą y Przywiley, nie opisuią żadnych szczegulnie attynencyi, wszelako dołożono w Przywileiu: ze wszystkiemi okolicznościami, y przynależytościami, do tego Starostwa należytemi, y iako teraz w swoim okręgu znayduią się. Jakie zaś z dawna, y następnie do Lisianki były przynależytości? Złożone Dokumenta, a szczegulniey Cessya 1644. y Intromissya 1645. Kalinowskiego do Lisianki okazuią, w liczbie ktorych nie masz Olchowca.

Intromissya Wychowskiego do Lisianki maiąca w szczegulności wszystkie opisane attynencye, y ta nie obięła Olchowca. Przecież Nowy Dziedzic nie opuściłby żadnego Dobra maiącego przynaymniey pozor attynencyi, co mu łatwo było zyskać, iako w czasie zamięszania Kraiowego.

Ta iednak iest przyczyna nie zagarniętego y natenczas do Lisianki Olchowca, bo ten w czasie Konstytucyi, y wyszłego na Lisiankę Przywileiu, był razem z Zwinogrodką w ręku Kazanowskich, po iego zaś śmierci w Roku 1650. przeniosł się rownie z Zwinogrodką, w Possessyą Denhoffa, pozniey zaś Roku 1662. posiadł go także z Zwinogrodem Wilczkowski. Posiadany przeto z Zwinogrodką nie mogł być razem posiadanym z Lisianką.

Nakoniec y Dobra Steblow rownie podobno z nabycia od Sukcessorow Wychowskich przez Wielmożnego Hetmana teraz posiadane, podobnie nadanemi będąc ex corpore Starostwa Korsuńskiego przez Przywiley y Konstytucyą 1659. Roku, nie miały z sobą złączonego Olchowca ani następnie, gdy od Wychowskiego Teterze, od Tetery zaś Roku 1668. Piaseczyńskiemu dostały się.

Przywiley bowiem darowizny, y przedaż na Piaseczyńskiego wszystkie opisały należności do Steblowa, iakie tylko natenczas znaydować się mogły, wszelako między niemi nie masz Olchowca umieszczonego, dla czego?

Bo Olchowiec w tym samym czasie posiadany był przez Kazanowskiego, potym Denhoffa, a daley Wilczkowskiego, iako wyżey o-

kazuie

kazuie się zatym drugi dowod, że w czasie zmienności Natury Dobr Lisianki, Olchowiec nie był iego należnością.

Zostawszy Urodzony Wychowski Dziedzicem Dobr Lisianki, posiadał ie, lecz iak długo, y iakim potym aż do Roku 1697. posiadane były Prawem, wiek ow lubo teraźnieyszemu czasowi dosyć iest bliski, dla Rewolucyi ówczas Kraiu, spustoszenia Dobr, y ogołocenia ich z Mieszkańca, żadnego o tym nie zostawił szladu, raczey tylko z przykładu innych Dobr dorozumiewać się każe, iż y te naiazdom Nieprzyiacielskim otwarte, opuszczonemi zostały od Mieszkańcow, y Possessorow.

Za powrotem upragnionego pokoiu wracać się Mieszkańcy y Właściciele do Dobr swoich poczęli, lecz między temi, wielu znalazło się nieprawnych Uzurpatorow; Z liczby tych był Urodzony Alexander Jabłonowski Chorąży Koronny, y Starosta Korsuński, ktory idąc w innych przykładzie, Dobra Dziedziczne Lisiankę mieniąc być Krolewskiemi, oraz Dobra Zwinogrod w Roku 1697, za osobnemi Przywileiami Reincorporationis do Starostwa Korsuńskiego posiadł.

Tą Reinkorporacyą Dobr Lisianki, Zwinogrodka y innych rozdzielność ich przyćmioną została, wszelako zdarzyła niewiadoma okoliczność, dla ktorey Urodzony Jabłonowski Intromissyą do samey Lisianki, z wyszczegulnieniem iey attynencyi w Roku 1714. ponowił bez umieszczenia Olchowca.

Zbliżył się nakoniec ow moment, w czasie ktorego Dobra Lisianka swoiemu pierwszemu stanowi przywrocone zostały. Wprowadzony do nich ieden z Sukcessorow Wychowskich, wkrotce ie znowu wraz z Steblowem Urodzonemu Jabłonowskiemu Staroście Korsuńskiemu odprzedał, wszelako bez Olchowca. Inni Konsukcessorowie uwiadomieni o przedaży Dobr do nich rownie należących, zaskarżyli tę przedaż y pozwali o uchylenie iey, z opisaniem y wyszczegulnieniem wszystkich Dobr, iednak bez Olchowca, y iego należności, iak Dokumenta.

1714. dnia 23. Marca w Grodzie Winnickim Urodzony Jan Alexander Jabłonowski Chorąży Koronny, Starosta Korsuński, do Dobr Miasta Lisianki, y Wsiow do niego należących, iako to: Wodzianki, Smolczyna, Murzynice, Szesternice, Chiżyńce, Dziurczyńce, Wałkow, Poczapińce, Wereszczakowa, Kandybińce, bez wzmianki o Olchowcu i iego attynencyach, na mocy Przywileiu Intromittuie się.

1720. Feria 4. ante Festum S. Nicolai Episcopi, in Curia Regia Varsaviensi Magnifici Alexander Joannes Jabłonowski, & Daniel Wychowski Castellanus Minscensis Contractum certum Resignatorium ratione Bonorum Lisianka cum attinentiis, & aliorum de Actu & data illius hic Varsaviæ die 3. Mensis Decembris Anno currenti confectum roborant.

Eodem Feria 4. ante Festum S. Nicolai in Castro Varsaviensi Magnificus Daniel Wychowski Castellanus Minscensis suo & Consuccessorum suorum Nomine Generosis Alexandro Joanni Jabłonowski Vexillifero Regni, Capitaneo Corsunensi, & Theophilæ Conjugibus, Bona Hæreditaria videlicet Oppidum Lisianka, Villas Chyżyńce, Nażyńce, Ostapińce, Oppidum Steblow, ac alias Villas in specifico expressas, nulla mentione de Olchowiec ac ejus attinentiis facta, donat.

Cujus in Castro Buscensi Feria 5. post Dominicam Judica Quadragesimalem 1721. Anno, Oblata.

1723. dnia 28. Kwietnia w Grodzie Łuckim Urodzona Helena pierwszego Urodzonego Jerzego Wychowskiego powtorzonego zaś Dymitra Jełowickiego Małżonka, swym y Dzieci swoich z Urodzonym Wychowskim spłodzonych imieniem, przeciwko Wielmożnemu Danielowi Wychowskiemu Kasztelanowi Mińskiemu o nieważność Tranzakcyi przez niego na rzecz Wielmożnego Jabłonowskiego Chorążego Koronnego o Dobra Lisiankę z przyległościami wszelkiemi w szczegulności wyrażonemi iako z pokrzywdzeniem Dzieci iey zaszłych Manifestuie się. W ktorym żadney wzmianki o Olchowcu y iego przyległościach nie czyni. — A. 40.

1728. dnia 13. Kwietnia w Grodzie Zytomirskim Wielebny Jozef Jan Biskup Łucki, Urodzony Stefan Starosta Niechworowski, Wychowscy, y inni Konsukcessorowie Urodzoną Jabłonowską Chorążynę Koronną Wdowę, y Urodzonego Jozefa Jabłonowskiego Starostę Korsuńskiego, o wprowadzenie siebie do Dobr Lisianki z przyległościami w szczegulności wyrażonemi, bez wzmianki o Olchowcu, y iego attynencyach, y o uskutecznienie Dekretu Trybunalskiego Lubelskiego pozywaią. — — A. 41.

To iest stan ostatni okazuiący posiadanie Lisianki po zamianie zmienności Natury, w dowodzie iego Intromissya 1714. Roku w celu swoim niedocieczona czyni iednak dystynkcyą przez opisanie wszystkich attynencyi do Lisianki, że Olchowiec był innego Dobra należnością, gdy go do Lisianki nie położono.

Niechcąc iednak czynić szczegulney zasady nad tą Intromissyą, iako czynioną od tego, ktory był bezprawnym Possessorem Lisianki, y ktory będąc nim, nie znał natury y Praw Lisianki, a przeto y iey należności, raczey zapatrzyć się tylko należy na następne dowody, a znaydziemy prawdę.

Wychowski Kasztelan Miński, ieden Sukcessorow Dziedzicow Lisianki y Steblowa, raz iako Prawny y właściwy Sukcessor y Dziedzic; powtore czyniący prawnie z Urodzonym Jabłonowskim o Expulsyą z Lisianki od Roku 1702. aż do Roku 1718. daley iako Possessor Aktualny tych Dobr, przez dwa lata po wprowadzeniu siebie, nie mogł być nigdy tak niewiadomym, iżby z tych wszystkich zdarzeń, Stanu, Praw, y należności Lisianki nie znał, iednakże w przedaży Lisianki z wyszczegulnieniem wszystkich należności, y Steblowem, nie obiął Olchowca, ani żadney iego attynencyi.

Wrodzoną iest każdego własnością chcieć więcey: Urodzony Jabłonowski nabywaiąc tych Dobr od iednego z Sukcessorow Wychowskich, niemogł sobie być nieprzyiacielem, był Possessorem Starostwa Korsuńskiego, a razem Zwinogrodki y z Olchowcem, łatwo mu było dołożyć w Tranzakcyi więcey Dobr pro attinenti do Lisianki, naprzykład Olchowiec, lub inną część Zwinogrodki, ani nie było trudniey wciągnąwszy w kupno, takowe przyłączyć do Lisianki, iako wszystkie w iednych ręku zostaiące, y sobie przyległe, gdyby był natenczas naymnieyszy pozor, pewno ta okoliczność nie byłaby zaniedbaną, bo lepiey być Dobra na zawsze Dziedzicem, aniżeli Dożywotnim tylko iego Possessorem. Z tych iednak wszystkich okoliczności, nie była żadna tak mo-

cna,

cna, ani natenczas pozorna, iżby Olchowiec, lub iaką do niego należność umieściła, w tey szczegulney Dobr przedaży.

Już tedy ani ieden nie wiadomym, ani drugi nieprzyiacielem siebie być nie mogł. Ta iednak okoliczność przedaży Lisianki nie ściągała się tylko do tych dwoch, ale interessowała innych rownie Konsukcessorow. Przedaż przez iednego obraziła innych. Obrażeni wprzod dociekali przyczyn przedaży, daley dochodzili poznać Prawa y stan Dobr Lisianki, a dopiero w kilka lat udali się do zaskarżeń y Processu. Ci iednak wszyscy w zażaleniu y Pozwie nie umieścili więcey, ani innych Dobr, nadte, ktore ich Konsukcessor w Tranzakcyi przedaży szczegulnie wyraził.

W tym mieyscu wypada odwołanie uczynić do Dokumentow, w przełożeniu Sprawy umieszczonych. Te bowiem dowiodły, że w tym samym czasie Urodzony Jabłonowski będąc Starostwa Korsuńskiego y Zwinogrodki z Olchowcem razem Possessorem, a Lisianki Dziedzicem, w Roku 1724. aresztuiąc zbiegłych Poddanych z Olchowca, y pozywaiąc o wydanie ich, nie mienił go być za należny do Lisianki, lecz do Starostwa Korsuńskiego. Podobnie Arendowni Possessorowie w Roku 1726. Starostwa Korsuńskiego, Zwinogrodki, oraz Dobr Ziemskich Lisianki y Steblowa, biorąc Intromissyą. Olchowiec nie mienili być z Lisianką y Steblowem dziedzicznemi, iako dziedzicznym, ale raczey czyniąc między Dobrami Ziemskiemi a Krolewskiemi rożnicę, osobno do Dobr Lisianki y Steblowa iako dziedzicznych, osobno zaś do Starostwa Korsuńskiego, Kalnegobłota, Dzwinogrodki y Olchowca, iako do Dobr Krolewskich wwiązanemi zostali.

Przeto Dobra Olchowiec z należnościami, będąc w tym samym czasie znowu należne, y posiadane do Zwinogrodki, nie mogły być razem łączone do Lisianki, a ztąd ostatnia wynika prawda, że Olchowiec nawet po zamianie Natury Dobr Lisianki, nie był iey należnością.

Przełożone na załatwienie kwestyi dowody Urodzona Starościna Zwinogrodzka niesie do Sądu Nayiaśnieyszego, w pewnym u siebie przy Prawie y sprawiedliwości spodziewaniu, iż iey prozba w konkluzyi wyrażona dopełnioną zostanie.

Procesa
wedtug dawnego
prawa polskiego
i
Plakaty.

~~VIII.~~

IX